

**Ziua Europeană
a Informării
despre Antibiotice**

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

**Ziua Europeană
a Informării
despre Antibiotice
(ZEIA)**

18 noiembrie 2016

Contextul celebrării

PromoSan - CRSP București

Scurt istoric

- ✓ Din 2008 ECDC coordonează celebrarea pe 18 noiembrie a **Zilei Europene a Informării despre Antibiotice (ZEIA)**, ținând sporirea prudenței în utilizarea antibioticelor pentru a combate **rezistența la antimicrobiene (RAM)** – inamic major al sănătății publice mondiale.
- ✓ Ultimul Raport anual* al Rețelei Europene pentru Supravegherea RAM (EARS-Net), publicat în nov 2015, oferă o sinteză bazată pe date comunicate în 2014 de 30 de țări aparținând Spațiului Economic European (European Economic Area – ce cuprinde UE, Norvegia, Islanda și Lichtenstein), precum și analiza de tendință 2011-2014*.
- ✓ Și în 2014, RAM prezenta în EEA variații considerabile funcție de regiunea geografică: pentru mai multe combinații bacterie-grup antimicrobial proporția RAM este mai mică în nordul & vestul și mai ridicată în sudul & estul Europei.

*Antimicrobial resistance surveillance in Europe. Stockholm, ECDC Nov. 2015.

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

➤ Tema 2016:

Dezvoltarea multi-rezistenței la bacterii - amenințare gravă pentru siguranța & viața pacienților

➤ Slogan:

Cod roșu privind antibioticele: informare publică, prescriere prudentă, igienă riguroasă în spitale

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

➤ Scop:

- Conștientizarea specialiștilor privind amplificarea multi-rezistenței în urma abuzului de antibiotice: importante bacterii Gram-negative ajung progresiv insensibile la toate antibioticele curent disponibile.
- Conștientizarea publicului larg în privința mijloacelor de apărare aflate la îndemâna sa: aprofundarea cunoștințelor privind afecțiunile-țintă pentru antibiotice și evitarea recurgerii necontrolate la antimicrobiene

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

Mesaje cheie 2016

- ✓ Gravitatea excepțională a fenomenului RAM pentru sănătatea publică globală este ilustrată de includerea în agenda ultimei Adunări Generale ONU, din septembrie 2016, necesitând eforturi și măsuri urgente în absența cărora în 2050 se vor înregistra 10 milioane decese asociate RAM.
- ✓ În Europa ultimilor ani situația s-a înrăutățit pentru majoritatea bacteriilor în relație cu antibioticele de ultimă generație, în ciuda campaniilor de conștientizare adresate publicului larg și specialiștilor (vedeți mesajele cheie ZEIA 2015).
- ✓ Este evident necesară sporirea finanțării din fonduri comunitare pentru dezvoltarea de noi agenți antimicrobieni și pentru scurtarea parcursului de la concept la punerea în practică.
- ✓ În Euro-context, România se găsește în pozițiile dintre cele mai vulnerabile; sunt necesare intervenții de maximă urgență la toate nivelurile: decidenții politici, Ministerul Sănătății, medicii din asistența primară (principala consumatoare de antibiotice) și din spitale - în legătură cu precauțiile la prescriere, salubritatea avansată a spitalelor, igiena intra-spitalicească, supravegherea epidemiologică și microbiologică în mediul clinic.
- ✓ Intensitatea acțiunilor IEC adresate publicului larg românesc trebuie menținută, pentru a păstra progresele deja realizate privind înțelegerea oportunității recurgerii la antibacteriene sau accesul necontrolat la antibiotice.

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

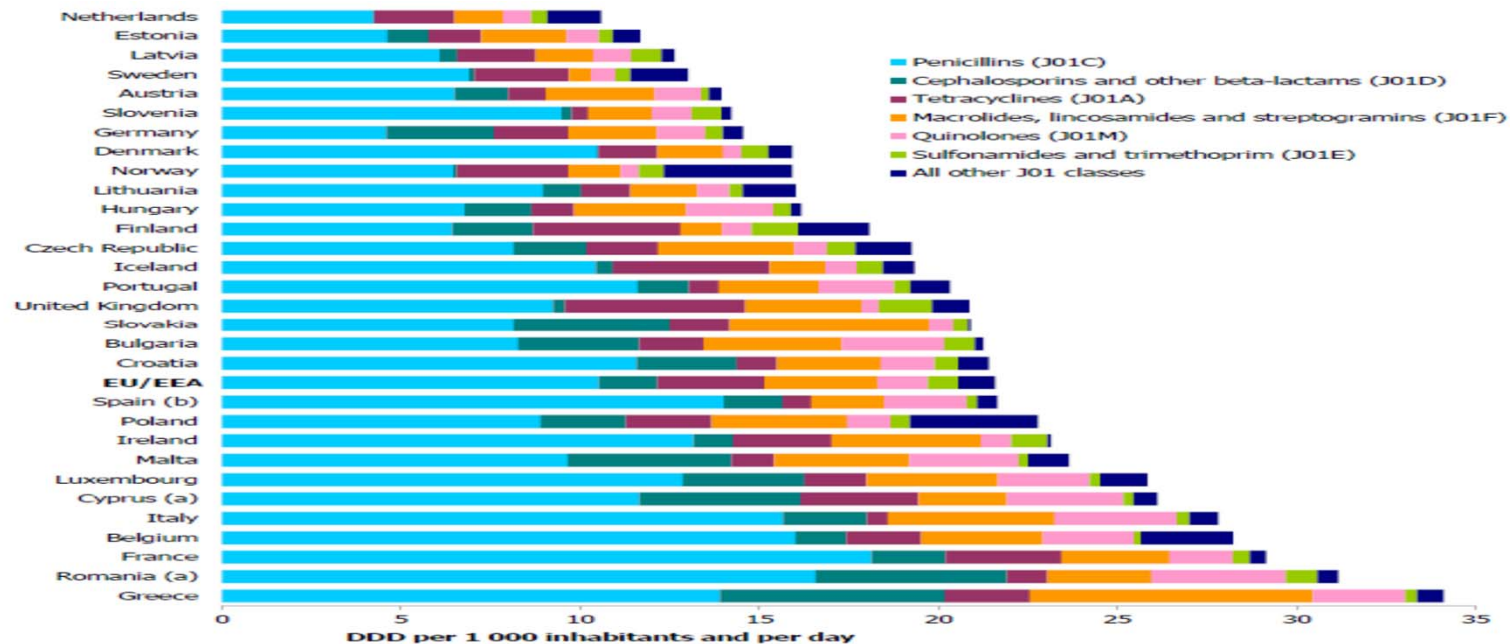

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

UE/SEE 2014: consumul de antibiotice de uz sistemic în sectorul comunitar, pe grupuri de antibiotice în 30 țări

Comentariu: România se găsește pe o poziție critică (locul 29/30), chiar dacă datele noastre privesc consumul total - fiind ceva mai mari în context.

(a) România și Cipru figurează cu date totale (incluzând sectorul spitalicesc, responsabil de circa 10% din consum), iar (b) Spania cu date de rambursare (neincluzând consumul de antibiotice eliberate fără prescripție medicală și alte metode nerambursabile).

Summary of the latest data on antibiotic consumption in the European Union. ECDC Nov. 2015:

<http://ecdc.europa.eu/en/eaad/antibiotics-get-informed/antibiotics-resistance-consumption/Documents/antibiotics-consumption-EU-data-2015.pdf>

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

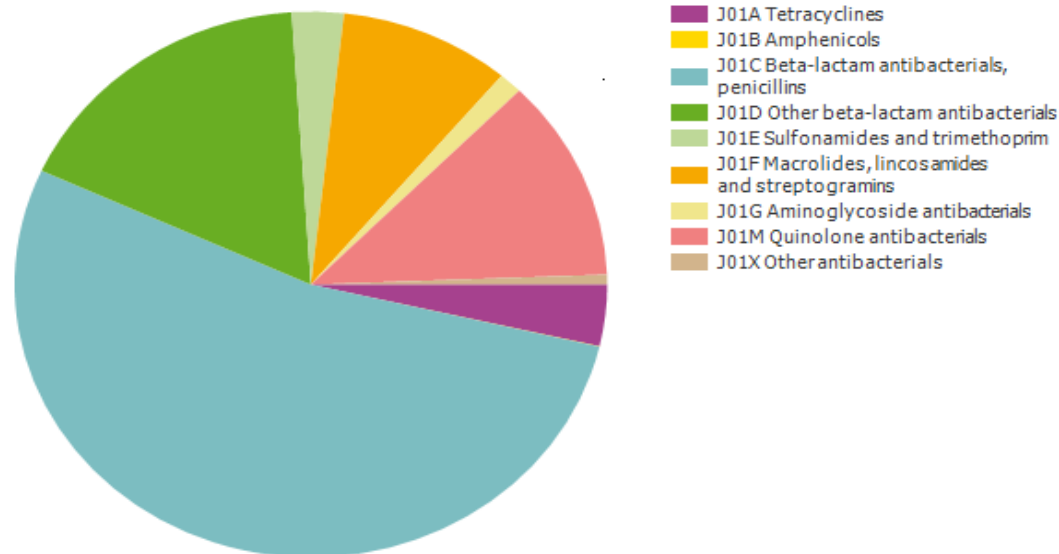
O inițiativă europeană în domeniul sănătății

România 2014: consumul relativ de antibacteriene de uz sistemic din clasa J01 ATC (comunitar & spitalicesc)

Comentariu: Penicilinele domină tabloul, urmate de alte beta-lactamine antibacteriene (cefalosporine & carbapeneme), chinolone și grupa compusă din macrolide, lincosamide și streptogramine.

Distribution of Antibacterials For Systemic Use (ATC group J01) in the community (primary care sector) in Romania, reporting year 2014

Sursa: Site-ul oficial ECDC: <http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/antimicrobial-resistance-and-consumption/antimicrobial-consumption/esac-net-database/Pages/consumption-rates-by-country.aspx>

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

România 2013 - 2014: consumul total de antibacteriene de uz sistemic (cl. J01 ATC*)

Comentariu: Între 2013 și 2014 a avut loc o descreștere marginală în cosumul total, pe seama penicilinelor și a tetraciclinelor, care contrabalansează anumite creșteri la alte beta-lactamine ca și la chinolone.

Notă. Între sursa internațională și sursa primară internă (vedeți Raportul INSP 2016, citat complet la Resurse biblio), există mici diferențe, de origine metodologică, mai ales în datele procentuale; valorile absolute coincid în general, deși totalurile (cu roșu INSP) nu. Deplasarea generală a datelor este însă aceeași în cele 2 surse.

Clasa antimicrobiene Code ATC	Denumire	DDD /1000 loc/zi		Procent	
		2013	2014	2013	2014
J01A	Tetraciline	1,2	1,1	3,8%	3,6%
J01B	Amfenicoli	0,0	0,0	< 0,1%	< 0,1%
J01C	Peniciline	17,9	16,6	56,5%	53,2%
J01D	Cefalosporine, carbapeneme	4,8	5,3	15,2%	17,1%
J01E	Sulfonamide și trimetoprim	0,9	0,9	3,0%	2,8%
J01F	Macrolide, lincosamide și streptogramine	2,8	2,9	8,7%	9,3%
J01G	Aminoglicozide antibacteriene	0,4	0,4	1,2%	1,3%
J01M	Chinolone antibacteriene	3,5	3,7	11,1%	12,0%
J01R	Combi-nații antibacteriene	-	0,0	0,0%	0,0%
J01X	Alte antibacteriene	0,2	0,2	0,5%	0,6%
Total		31,6 (32,47)	31,2 (32,08)	100%	100%

*Anatomical Therapeutic Chemical (ATC) classification, vezi: http://www.whocc.no/atc/structure_and_principles/
Sursa: Site-ul oficial ECDC: <http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/antimicrobial-resistance-and-consumption/antimicrobialconsumption/esac-net-database/Pages/consumption-rates-by-country.aspx>

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

Concluzii (I – bacterii RAM)

- ✓ RAM continuă să reprezinte o problemă severă de sănătate publică la nivel mondial și european, ce a justificat o reuniune specială în cadrul ultimei Adunări Generale ONU.
- ✓ În UE/SEE, dinamica RAM în intervalul 2011 – 2014 continuă să fie în ansamblu preocupantă.
- ✓ *Astfel, **K. pneumoniae** răspunde mai greu la carbapeneme, ca și la cefalosporine generația III & fluorochinolone & aminoglicozide, iar **E. coli** devine mai rezistentă la cefalosporine generația III, ca și la cefalosporine generația III & fluorochinolone & aminoglicozide. Situația **P. aeruginosa** este mai nuanțată: rezistența la carbapeneme a crescut, dar s-a diminuat grosso modo pentru rezistența la fluorochinolonele sau aminoglicozidele; în privința RAM combinate la trei sau mai multe antimicrobiene din grupele piperacilină + tazobactam, ceftazidimă, fluorochinolone, aminoglicozide și carbapeneme analizele 2011 – 2014 nu pot distinge evoluții semnificative. Situația **MRSA** a continuat să se amelioreze în 2011 – 2014, totuși cu o anumită încetinire față de intervalul 2010 – 2013. În privința **Acinetobacter baumannii** rezistența combinată la fluorochinolone, aminoglicozide și carbapeneme a fost cea mai răspândită, urmând rezistența dublă sau simplă implicând de obicei fluorochinolonele.*
- ✓ În 2014, România se găsea printre țările cele mai vulnerabile în privința RAM: creșteri semnificative pentru **K. pneumoniae** și **MRSA** în intervalul 2011-2014; la acesta din urmă, ca și în privința **P. aeruginosa** (carbapeneme și multiplă) și **A.baumannii** (carbapeneme), România se afla în situații dintre cele mai grele: 1/30 respectiv 4/30 între statele raportoare EARS-net.

Concluzii (II – consumul de antibiotice)

- ✓ În intervalul 2010-2014, consumul mediu de antibiotice în ambulator, reprezentând 90% din consumul total, a crescut semnificativ în UE/SEE.
- ✓ Penicilinele domină consumul de antibiotice în UE/SEE, urmate de macrolide, lincosamide și streptogramine.
- ✓ În context UE/SEE, România se găsea în 2014 într-o poziție critică – situația cea mai defavorabilă după Grecia - din 30 țări raportoare.
- ✓ Totuși, între 2013 și 2014 în România a avut loc o descreștere marginală în consumul total de antibiotice pe seama penicilinelor și a tetraciclinelor, care contrabalansează anumite creșteri la alte beta-lactamine (cefalosporine, carbapeneme) ca și la chinolone.
- ✓ În consumul românesc 2014, penicilinele domină tabloul, urmate de cefalosporine & carbapeneme, chinolone și grupa compusă din macrolide, lincosamide și streptogramine.
- ✓ **În concluzie generală, România se găsește pe euro-poziții dintre cele mai vulnerabile în privința RAM la principalele tulpini supravegheate multianual de EARS-Net și de asemenea în privința RAM la Acinetobacter baumannii – recent monitorizată. România se găsește de asemenea în zona cea mai înaltă UE/SEE a consumului total de antibiotice. Totuși între 2013-2014 a avut loc o descreștere marginală în consumul de antibiotice pe seama penicilinelor și a tetraciclinelor.**

Ziua Europeană a Informării despre Antibiotice

O inițiativă europeană în domeniul sănătății

Resurse bibliografice

- ✓ Humphreys G , Fleck F. United Nations meeting on antimicrobial resistance in 2016. Bulletin of the WHO. Volume 94, Number 9, September 2016: <http://www.who.int/bulletin/volumes/94/9/16-020916.pdf>
- ✓ ***Antimicrobial resistance surveillance in Europe 2014. Published 2015:
<http://ecdc.europa.eu/en/publications/publications/antimicrobial-resistance-europe-2014.pdf>
- ✓ ***Antimicrobial Resistance and causes of (Non-prudent) use of Antibiotics in human medicine in the EU ARNA, April 2016: http://www.srm.ro/pdf/1.CDM-Romania_Ann_26%20April%202016+PPS.PDF
- ✓ ***Summary of the latest data on antibiotic resistance in the European Union. ECDC NOV. 2015:
<http://ecdc.europa.eu/en/eaad/antibiotics-get-informed/antibiotics-resistance-consumption/Documents/antibiotics-resistance-EU-data-2015.pdf>
- ✓ ***Summary of the latest data on antibiotic consumption in the European Union. ECDC Nov. 2015:
<http://ecdc.europa.eu/en/eaad/antibiotics-get-informed/antibiotics-resistance-consumption/Documents/antibiotics-consumption-EU-data-2015.pdf>
- ✓ Site-ul oficial ECDC: <http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/antimicrobial-resistance-and-consumption/antimicrobial-consumption/esac-net-database/Pages/consumption-rates-by-country.aspx>
- ✓ Site-ul oficial ECDC: <http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/antimicrobial-resistance-and-consumption/antimicrobial-consumption/esac-net-database/Pages/consumption-rates-by-country.aspx>
- ✓ Popescu GA, Șerban R, Pistol A. Consumul de antibiotice, Rezistența microbiană și Infecții Nosocomiale în România – 2014. INSP, București 2016: <http://www.cnsbct.ro/index.php/analiza-date-supraveghere/infectii-nosocomiale-1/524-consumul-de-antibiotice-rezistenta-microbiana-si-infectii-nosocomiale-in-romania-2014/file>